

**ПРАВИЛНИК
О ОБЕЗБЈЕЂЕЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ КВАЛИТЕТА**

Јануар 2012. године

На основу члана 12. Статута Независног универзитета Бањалука (19/2012, од 26.01.2012. дана), а у вези са спровођењем и примјеном Стратегије обезбјеђења квалитета, Сенат Независног универзитета Бањалука, на својој сједници, одржаној дана 27.01.2012. године, доноси:

ПРАВИЛНИК О ОБЕЗБЈЕЂЕЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ КВАЛИТЕТА

Члан 1.

Овим Правилником уређује се организациона структура, стандарди квалитета студија као и поступак и начин самовредновања на Независном универзитету Бањалука (у даљем тексту: Универзитет).

Члан 2.

- (1) Обезбјеђење квалитета рада и студија који изводи Универзитет је дио система обезбјеђења квалитета високошколских установа у БиХ, и предуслов за упоредивост диплома у оквиру јединстеног Европског простора високог образовања.
- (2) Универзитет обезбјеђује квалитет високог образовања у складу са међународно прихваћеним документима у области високог образовања, законом и прописима о стандардима за самовредновање и оцјењивање квалитета високошколских установа, прописима о спољној провјери квалитета Универзитета (акредитација), Стратегијом обезбјеђења квалитета, овим Правилником и другим општим актима Универзитета.

Члан 3.

- (1) Универзитет и његове јединице у саставу су дужне да непрекидно и систематски раде на праћењу, вредновању и унапређивању квалитета.
- (2) Универзитет јавно објављује резултате праћења квалитета преко интернет странице Универзитета.
- (3) Области обезбјеђења квалитета:
 1. Развој и стратегија Универзитета;
 2. Управљање, унутрашње осигурања квалитета и култура квалитета;
 3. Праћење и периодична ревизија студијских програма;
 4. Провјера знања студената;
 5. Људски потенцијали;
 6. Квалитет физичких ресурса;
 7. Информацијски системи;
 8. Објављивање информација за јавност;
 9. Међународна сарадња.

Члан 4.

О обезбјеђењу квалитета на Универзитету су дужни да се старају ректор, проректор за наставу и студентска питања, Сенат, Управни одбор и Студентско представничко тијело, у оквиру својих надлежности утврђених законом, Статутом и другим општим актима Универзитета.

Развој и стратегија Универзитета

Члан 5.

- (1) Систем стратешког планирања на Универзитету утемељен је на Стратегији развоја Универзитета која има формално-правни статус и доступна је јавности.
- (2) Високошколска установа при изради Стратегије поступа у складу са Правилима о доношењу општих аката Универзитета, а израђује је у сарадњи са свим наставним и ненаставним особље, студентима, оснивачем, локалном заједницом, значајним привредним субјектима, послодавцима и осталим релевантним партнерима.
- (3) Стратегија из става 1. овог члана између осталог утврђује мисију, визију и стратешке циљеве и објављује се на интернет страници Универзитета.
- (4) Мјере које се предузимају за спровођење и реализацију циљева постављених у Стратегији Универзитета, дефинишу се кроз Акциони план и Планове рада Универзитета.

Управљање, унутрашње осигурања квалитета и култура квалитета

Члан 6.

- (1) Универзитет је организован на начин да integriше више организационих јединица у једну организациону цјелину којом се обезбјеђује цјеловитост рада Универзитета
- (2) Факултети Универзитета остварују академске студијске програме и развијају научно-истраживачки, стручни и умјетнички рад у једној или више области
- (3) Институт за научно-истраживачки рад је организациона јединица Универзитета која обавља дјелатност научно-истраживачког рада
- (4) Стручне службе Универзитета обављају посебне стручне послове, сервисе и услуге.

Члан 7.

- (1) Органи управљања и органи руковођења, њихове надлежности у организацији и управљању, утврђени су Статутом Независног универзитета Бања Лука, у складу са законом.
- (2) Одговорност за академска питања Универзитета има Сенат, као стручни орган Универзитета и највише академско тијело, које чине представници академског особља и студената
- (3) Управни одбор је орган управљања на Универзитету, а органи руковођења на Универзитету су ректор и директор Универзитета.
- (4) У сврху обављања послова из надлежности Универзитета, а у складу са одредбама овога Статута и других општих и појединачних аката Универзитета, те пружања помоћи у раду ректора, на Универзитету се успоставља позиција Проректора за наставу и студентска питања, у чијој надлежности је руковођење и управљање радом Центра за квалитет.
- (5) Поступак сазивања, вођења, одлучивања као и друга питања везана за одржавање сједница и начин рада Сената и Управног одбора Универзитета, регулишу се пословницима о раду ових тјела.
- (6) Одлуком о оснивању Стручних служби Универзитета одређује се статус, надлежности и задаци, управљање као и друга питања од значаја за рад ових организационих јединица, а унутрашња организација и систематизација радних мјеста Стручних служби Универзитета, утврђује се актом о организацији и систематизацији радних мјеста Универзитета, који доноси ректор Универзитета, на приједлог Управног одбора.

Члан 8.

Универзитет и организационе јединице у саставу, у циљу непрекидног и систематског рада на унапређењу квалитета студијских програма наставе, научно истраживачког и умјетничког рада, наставног и ненаставног особља, ресурса и процеса управљања, дужни су да проводе поступак самовредновања и оцјене квалитета, по правилу на крају сваке године за предходну годину, али не у интервалима дужим од три године.

Члан 9.

- (1) Поступак самовредновања спроводи стручна служба Универзитета, Центар за квалитет, чијим радом руководи Проректор за наставу и студентска питања.
- (2) У поступку самовредновања, систематизују се и обрађују сви прикупљени подаци који се односе на квалитет и саставља се извјештај о самовредновању, који се доставља Сенату Универзитета.
- (3) Сенат Универзитета, на основу достављеног извјештаја из предходног става, доноси одлуку о испуњености критеријума квалитета утврђених овим Правилником и другим релевантним прописима.
- (4) Одлука Сената, обавезно садржи и мјере за отклањање уочених слабости у поступку самовредновања.
- (5) Извјештај о самовредновању и Одлука Сената, објављују се на интернет страници Универзитета.

Члан 10.

- (1) Стратегија обезбјеђења квалитета је основни стратешки развојни документ из области обезбјеђења, контроле и унапређења квалитета цјелокупног процеса високог образовања на Универзитету и организационим јединицама у саставу Универзитета.
- (2) Стратегија обезбјеђења квалитета садржи одређење Универзитета да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета у свим сегментима дјелокруга рада, са перманентном тенденцијом да изграђује, остварује и усавршава културу квалитета.
- (3) Стратегијом из става 1 овог члана, дефинисани су и други општи акти Универзитета којим се успостављају политике и процедуре за унутрашњу контролу квалитета, у различитим областима обезбјеђења квалитета.

Члан 11.

- (1) Поред органа из предходног става, на Универзитету је успостављен и Центар за квалитета, као посебно тијело које се искључиво бави питањима обезбјеђења квалитета:
- (2) Сенат може по потреби образовати и друге сталне или *ad hoc* комисије и савјетодавна тијела потребна у поступку обезбјеђења и унапређења контроле квалитета.

Члан 12.

Центар за квалитет, оквиру својих активности, дефинише план праћења, обезбјеђења и развоја квалитета и обавља административне и организационе послове везане за вредновање и подизање квалитета студијских програма, наставе и услова рада:

- планира и анализира поступке вредновања цјелокупног система високог образовања и научно истраживачког рада и управља тим поступцима,
- припрема приједлог стратегије и саставља акционе планове за спровођење те стратегије,
- промовише изградњу културе квалитета,
- припрема побољшање стандарда и процедуре провјере система квалитета,
- разматра извјештаје о редовном самовредновању Универзитета
- прати остваривања Стратегије, стандарда и обезбјеђивање квалитета и предлаже мјере за уочене слабости,

- развија јединствен систем обезбјеђења и унапређења квалитета,
- развија и спроводи поступке вредновање и самовредновања,
- врши надзор над студентским вредновањем квалитета
- подстиче међународну сарадњу,
- подстиче стручно усавршавање наставног особља и
- обављаља друге послове у оквиру обезбјеђења и унапређења квалитета Универзитета.

Члан 13.

Учешће студената у процедурама обезбјеђења квалитета, обезбјеђује се кроз рад Студентског представничког тијела, као и учешћем студената у органима Универзитета: Управном одбору, Сенату и Центру за квалитет.

Члан 14.

Вредновање квалитета студија према Правилнику о студентском вредновању квалитета студија у појединим областима вредновања у циљу праћења, обезбјеђења контроле и унапређења студија на Универзитету, кроз области студентског вредновања:

- студијски програми
- наставни процес
- педагошки рад наставника и сарадника
- уџбеници и леитература
- рад стручних служби, простора и опреме.

Праћење и периодична ревизија студијских програма

Члан 15.

- (1) Студијски програм је скуп обавезних и изборних предмета, са оквирним садржајем, чијим се савладавањем објезбјеђују неопходна знања и вјештине за стицања дипломе одговарајућег нивоа и врсте студија.
- (2) Садржај студијских програма утврђен је законом, а процедуре за предлагање и доношење студијских програма утврђују се Правилником о доношењу и унапређењу студијских програма Универзитета, у складу са законом и Статутом.
- (3) Ради интегрисања свих функција организационих јединица а посебно факултета и спровођења јединствених политика чији је циљ стално унапређење квалитета наставе, усавршавање научно истраживачког рада и умјетничког стварлашва студијски програми се доносе на Универзитету.
- (4) Факултет имају право предлагања студијских програма, тако што приједлоге достављају Наставно - научним вијећима, тих факултета.
- (5) Научно вијеће факултета разматра студијски програм, а нарочито да ли његов садржај обухвата све елементе предвиђене законом и да ли испуњава стандарде квалитета предвиђене овим Правилником, Правилником из става 2. овог члана и другим актима Универзитета.

Члан 16.

- (1) Универзитет може са другом високошколском установом организовати и изводити студијски програм за стицање заједничке дипломе из једне или више области (интер и мултидисциплинарни студијски програми на свим нивоима студијама).
- (2) Студијски програм из предходног става може да се изводи када га усвоје Сенат и надлежни орган друге установе (суорганизатор).
- (3) Уколико више организационих јединица Универзитета, организује и изводе програм, Сенат на нивоу Универзитета одређује координатора.
- (4) Сенат и надлежни органи суорганизатори усвајају и документ о реализацији заједничког студијског програму којем се дефинишу сви елементи који обезбјеђују испуњење одговарајућих стандарда за извођење заједничког програма.

Члан 17.

- (1) Квалитета студијских програма се обезбјеђује кроз:
 1. Јасно одређене циљеве и усклађеност са циљевим и задацима Универзитета;
 2. Структуру студијског програма ради успостављања баланса између општих, стручних и научних дисциплина;
 3. Флексибилност и отвореност за примјену иновативних метода наставе;
 4. Доступност ресурса за учење
 5. Адекватну распоређеност радног оптерећења студената
 6. Праћења напретка и успјеха студената
 7. Редовне ревизије програма
 8. Повратне информације послодаваца
 9. Обезбјеђивање општих и стручних знања за запошљавање или даље школовање
- (2) Представници студената учествују у раду Сената приликом расправљања и одлучивања о питањима која се дnose на осигурање квалитета и реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ECTS бодова.

Члан 18.

- (1) Универзитет редовно током сваке школске године прикупља податке који чине показатеље квалитета студијских програма, подаци се једном годишње разматрају на Сенату Универзитета.
- (2) Показатељи квалитета студијских програма су:
 1. број пријављених студената за упис на прву годину у односу на број мјеста за упис,
 2. број уписаних студената по годинама студија
 3. број дипломираних студената
 4. просјечна трајања дужине студије
 5. просјечна оцјена на дипломском испиту
 6. просјечна оцјена за вријеме студија,
 7. број студената уписан на други циклус студија
 8. број студената којима је престао статус студија
 9. проходност студената, према броју освојених ECTS бодова, по испитним роковима
 10. резултати полагањих испита: број пријављених испита, број студената који су одустали, који су полагали, који су положили, који нису положили и просјечна оцјена на испиту
 11. број студената на евиденцији Завода за запошљавање и просјечно дужина периода од дипломирања до првог запослења.
- (3) Предмет разматрања Сената могу бити и друге чињенице: број захтјева за признавање страних исправа ради наставка школовања, искуства студената који су учествовали у програмима размјене

студената у иностранству и њихово поново укључивање у студиј Универзитета, усклађеност програма са другим позитивним прописима, иницијативе и приједлоге Центра за унапређење квалитета, Центра за развој каријере, извјештај о студентском вредновању квалитета и др.

- (4) Извјештај о студентском о вредновању квалитета се сачињавају ускладу са Правилником о студентском вредновању квалитета.
- (5) Јединица у оквиру које се изводи студијски програм може покретати иницијативу за промјену студијског програм у складу са захтјевима који се покажу у пракси.
- (6) На основу свих података из предходног става, овог члана, Сенат доноси измјене и допуне студијски програма у циљу његовог осавремењивања и унапређивања квалитета.

Члан 19.

- (1) Завршетком наставе и након овјере семестра, јавно и транспарентно организује се испит, завршни облик провјере знања студената, који се може реализовати у писменој, усменој или практичној форми, односно на начин утврђен наставним планом и програмом и општим актом Универзитета.
- (2) Услови и начин полагања испита на Универзитету организација и поступак полагања испита, начин утврђивања оцјене на испиту, заштита права студената, као и друга питања од значаја за полагање испита и оцјењивање на испиту, утврђује се Правилником о студирању на првом и другом циклусу Универзитета.

Члан 20.

- (1) На формирање оцјене на испиту утиче структура укупног броја бодова које је студент остварио током наставе. Укупан број освојених бодова и завршну оцјену наставник уноси у записник о полагању испита.
- (2) У структури укупног броја бодова, која мора бити описана у плану рада за дати предмет, у складу с овим Статутом, најмање 50% бодова предметни наставник мора предвидјети за предиспитне обавезе.
- (3) Успјех студента на испиту и другим провјерама знања, вреднује се и оцјењује системом упоредивим са ECTS системом, а утврђује се општим актом Универзитета, који доноси Сенат.

Члан 21.

- (1) Студент има право приговора декану факултета на квалитет наставе, оцјену или других текућих питања која се тичу организације и реализације наставе.
- (2) Студент, који није задовољан резултатом испита, ако сматра да испит није обављен у складу са законом или овим Статутом, може поднијети приговор декану факултета у року од три дана од дана саопштења оцјене или учињене повреде у оквиру реализације и организације наставе.
- (3) Декан доноси рјешење по приговору студента у року од три дана од дана подношења приговора.
- (4) Против одлуке декана допуштена је жалба Вијећу факултета, чија је одлука коначна и против које се може водити управни спор.

Члан 22.

- (1) Контрола квалитета процеса оцјењивања се прати кроз број приговора на добијену оцјену на испиту, број захтјева за поновно полагање испита и број захтјева за полагање испита пред испитном комисијом.
- (2) Показатељ квалитета процеса оцјењивања јесте и број жалби које студенти упућују Сенату Универзитета јер сматрају да им је поврјеђено објективно оцјењивање, право на благовремено или тачно информисање свим питањима која се односе на студије, неко друго право загарантовано законом и статутом и општим актима Универзитета а у директној је вези са реализацијом испита и оцјењивањем студента.
- (3) У складу са анализама показатеља квалитета наставног процеса мјере заобезбјеђење квалитета могу бити: промјена студијских програма, плана извођења наставе, те организовање семинара и обука за усавршавање педагошких способности наставника.

Људски потенцијали

Члан 23.

- (1) Наставну, научну и умјетничку дјелатност на Универзитету обављају наставници и сарадници оспособљени и предвиђени да извршавају визију, мисију и циљеве Универзитета и који извршавају обавезе утврђене законом, Статутом и другим општим и појединачним актима Универзитета.
- (2) Академско и научно и истраживачко особље у свом раду, дјеловању и понашању, у оквиру Закона, ужива слободу да испитује и тестира стечено знање, нуди нове идеје, те контраверзна или непопуларна мишљења, а да се тиме не излажу опасности од губитка запослења или било које друге привилегије, коју евентуално у високошколској установи ужива, уз истовремено придржавање (поштовање) етичких начела, начела научне истине и критичности.
- (3) Универзитет може са наставником и сарадником засновати радни однос на одређено или неодређено радно вријеме, са пуним и непуним радним временом, у складу са прописима у области рада и запошљавања или ангажовати наставнике са других универзитета, у земљи и иностранству, уколико имају извршен избор у одговарајуће наставничко звање, у процедури прописаној за преузимања избора у звање друге високошколске установе.
- (4) Критерији и друга питања од значаја за заснивање радног односа или ангажовања наставника и сарадника са других високошколских установа, утврђује се Правилником о заснивању радног односа и ангажовању наставника и сарадника.

Члан 24.

- (1) Сенат Универзитета утврђује одговорне наставнике и сараднике прије почетка сваког семестра на приједлог наставно-научног вијећа организационе јединице, видећи рачуна о испуњености законских и подзаконских услова прописаних о довољном броју наставника са пуним радним временом и ограничењима која се тичу радног оптерећења часовима.
- (2) Универзитет сваке године, поред анализе из предходног става, прикупља податке који се односе на:
 1. број наставника и сарадника по звањима
 2. број наставника који су у радном односу са пуним и непуним радним временом, односно који су ангажовани на Универзитету
 3. старосну структуру наставника и сарадника
 4. остварене научне резултате за сваког наставника посебно, у току једне академске године.

- (4) Поред процедура за издавање уџбеника и других публикација наставника и сарадника, Универзитет једном годишње публикује податке у Брошури о објављеним публикацијама академског особља Универзитета, у којој се наводе називи радова, релевантност публикација или скупа и др.

Члан 25.

- (1) Статутом Универзитета утврђено је право академског особља, после 5 година рада на Универзитету, плаћено одсуство са рада у трајању до 2 семестра, ради научног, стручног или умјетничког усавршавања које даје Сенат Универзитета, уз сагласност оснивача.
- (2) Поред разлога утврђених Законом, наставнику и сараднику Универзитета се може одобрити неплаћено одсуство са рада у трајању до једне године, за који период му мирују права и обавезе из радног односа.
- (3) Сенат Универзитета доноси Правилник о стручном усавршавању наставника и сарадника, којим се ближе утврђују критерији о условима и начину провођења стручног усавршавања академског особља.

Члан 26.

- (1) Поступак и услови избора академског особља, избора у више звање или поновног избора у одговарајуће звање, ближи критерији и утврђивање предности кандидата, релевантност објављених научних и стручних радова, оцјена релевантних умјетничких облика стваралаштва, као и друга питања од значаја за спровођење поступка избора и ангажовања наставника и сарадника, утврђују се Правилник о условима и поступку избора академског особља.
- (2) Приликом из предходног става овог члана, вреднују се :
1. научно истраживачки, односно умјетнички рад наставника или сарадника којем се врши избор, који се вреднује у складу са утврђеним критеријумима,
 2. елементи доприноса академској и широј заједници,
 3. ангажовање у развоју наставе и других дјелатности вискошколске установе, на основу евиденционих података или других документованих показатеља,
 4. педагошки рад наставника или сарадника којем се врши избор, а на основу оцјена студената, кроз анкете прописане Правилником о студентском вредновању квалитета студија,
 5. резултати које је постигао у обезбјеђивању подмалтка а који се вреднује на основу података о менторствима.
- (3) Кроз Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, Универзитет има довољан број административног и техничког особља, у складу са условима прописаним законом и подзаконским актима.

Квалитет физичких ресурса и информацијски систем

Члан 27.

- (1) Универзитет обезбјеђује простор за остваривање студијских програма који се реализују на Универзитету, поштујући законом и подзаконским актима утврђене нормативе о броју студената који похађају студије.

- (2) Универзитет обезбјеђује да простор за остваривање студијских програма буде опремљен савременим техничким и осталим уређајима, који омогућавају студентима неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама.
- (3) Универзитетска библиотека, располаже са довољним бројем библиотечких јединица, а кроз процедуре прописане Правилником о библиотеци Универзитета, осигурава се набавке нових јединица у складу са потребама за несметано одвијање наставних и научних процеса на Универзитету.
- (4) Простор и опрема су предмет вредновања студената према Правилнику о студентском вредновању студија.

Члан 28.

- (1) На Универзитету ће се успоставити јединствен рачунарски систем, путем којих се обезбјеђују информациони подсистеми за редовно обављање наставних, научно истраживачких материјално финансијски и други процеси на Универзитету.
- (2) Информацијски систем омогућава прецизне анализе пролазности студената по испитним роковима за сваки предмет, годину и студијски програм, омјера наставника и студената и сл.
- (3) Информацијски систем се базира минимално на следећим подацима: подаци о студентима по студијским програмима, циклусима, годинама, полној и старосној структури, раздобљу студирања, проценту дипломирања, успјеху и др, и подаци о наставном кадру (објављене публикације, ангажман по предметима, полна и старосна структура, избор у научно-наставна звања, и сл.).

Члан 29.

Годишњим Финансијским планом Универзитета, који доноси Управни одбор, дио средстава се предвиђа за унапређење опреме и средстава Универзитета, као и за проширење постојећих капацитета.

Објављивање информација за јавност

Члан 30.

- (1) Универзитет редовно објављује непристрасне, објективне и јавно провјерљиве информације о свим програмима и звањима које нуди на интернет страници Универзитета, као и у дневним и другим новинама, путем рекламних садржаја.
- (2) На интернет страници Универзитета се објављују и подаци који се односе на значајне посјете и други важнији догађаји на Универзитету, као и други подаци и документи утврђени општим актима Универзитета, поштујући ограничења утврђена прописима о заштити личних података и општим актима Универзитета: Правилником о односима с јавношћу и Правилником о заштити личних података.
- (3) О остваривању јавности рада брину се: ректор, проректори, декани, генерални секретар, предсједник Управног одбора, као и други запослени у складу са прописима којима се регулише слобода приступа информацијама.

Члан 31.

Међународна сарадња

- (1) Универзитет може ступати у заједнице и друге облике удруживања са другим универзитетима, научним и образовним институцијама у земљи и иностранству.
- (2) Универзитет подстиче, успоставља и развија сарадњу са образовно-научним институцијама и организацијама у земљи и иностранству у циљу размјене искустава, унапређења квалитета рада и организовања, заједничких облика дјеловања у области образовања, научних истраживања, научног, умјетничког и стручног рада, мобилности студената и наставног и сарадничког особља, организује међународне скупове, учествује у раду таквих скупова у земљи и иностранству и др. и у том циљу закључује протоколе, споразуме или уговоре о сарадњи.
- (3) Универзитет може закључити Споразуме о сарадњи са акредитованим високошколским установама на основу којег ће се осигурати наставак и завршетак студија студентима, у случају престанка рада Универзитета или престанка извођења одређеног студијског програма.

Члан 32.

- (1) Ради развијања и унапређења међународне сарадње, на Универзитету се формира Центар за међународну сарадњу, као посебна стручна служба Универзитета, чија се организација и начин рада ближе се уређује Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и Правилником о међународној сарадњи.
- (2) уређују и процедуре потписивања међународних уговора и споразума о сарадњи, а у складу са Статутом и другим општим актима Универзитета.
- (3) Центар за међународну сарадњу обавља следеће послове:
 - 1.припрема нацрте годишњег и вишегодишњег плана међународне сарадње Универзитета и доставља их на разматрање Сенату Универзитета;
 - 2.прати остваривање плана међународне сарадње;
 - 3.припрема потребне одлуке и осталу документацију за учешће Универзитета у међународним пројектима и другим облицима међународне сарадње;
 - 4.остварује потребне контакте са универзитетима и другим институцијама у иностранству;
 - 5.припрема нацрт годишњег извештаја о међународној сарадњи Универзитета.

Члан 33.

Овај Правилник, ступа на снагу осмог дана, од дана објављивања на интернет страници Универзитета, у складу са одредбама Статута о доношењу општих аката Универзитета.

Број:38-5/12
Дана:27.01.2012

Пресјелавајући Сената
Проф. др. Момчило Сакан